

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2025
oktyabr

**TOSHKENT SHAHRIDAGI TURIN
POLITEXNIKA UNIVERSITETI**

*Xalqaro ilmiy-amaliy onlayn konferensiya
materiallari to'plami*

**“GLOBAL RAQAMLI INTEGRATSIYALASHUV:
2030-YILGACHA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA
TEXNOLOGIK VA INDUSTRIAL SANOATNI RIVOJLANTIRISH
ORQALI MIKRO VA MAKROIQTISODIY BARQAROR
O'SISHNI TA'MINLASH DOLZARBLIGI”**

**“GLOBAL DIGITAL INTEGRATION: THE RELEVANCE OF
ENSURING MICRO AND MACROECONOMIC SUSTAINABLE
GROWTH THROUGH TECHNOLOGICAL AND INDUSTRIAL
DEVELOPMENT IN THE TRANSITION TO A GREEN
ECONOMY BY 2030”**

**«ГЛОБАЛЬНАЯ ЦИФРОВАЯ ИНТЕГРАЦИЯ:
АКТУАЛЬНОСТЬ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО
МИКРО- И МАКРОЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА ЧЕРЕЗ
РАЗВИТИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ И ИНДУСТРИАЛЬНОЙ
ПРОМЫШЛЕННОСТИ В ПЕРЕХОДЕ К ЗЕЛЁНОЙ
ЭКОНОМИКЕ К 2030 ГОДУ»**

7-MAXSUS SON

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr.
2025-yil, oktyabr.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ixamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

ASSESSING RISKS IN BANKING ACTIVITIES TO ENHANCE THE EFFICIENCY OF FINANCIAL SERVICES	21
Saidov Jasurbek Latipbayevich	
MECHANISMS OF THE IMPACT OF STATE BUDGET REVENUES AND EXPENDITURES ON ECONOMIC GROWTH.....	24
Sheraliyev Nurbek Jumanazarovich	
O'QUVCHI VA TALABALARDA HUQUQIY MADANIYATINI TA'LIM JARAYONIDA YUKSALTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI VA TAMOIILLARI	27
Mansurova Zilola Akromxonovna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA FINTECH INNOVATSIYALARINING RIVOJI VA ULARNING SANOAT-QURILISH SEKTORIDAGI TRANSFORMATSION TA'SIRI	30
Muzayyana Beknazarova	
TURIZM SOHASIDA RAQOBAT AFZALLIKLARINI YARATISHDA MARKETINGNING ROLI	33
Shaymanov To'liqin Mahmayusupovich	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT BUDJETI IJROSINI RAQAMLASHTIRISHNING FISKAL INTIZOM VA SHAFFOFLIKKA TA'SIRI	37
Tangrieva Farida Abdulkarimovna	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA SUN'IY INTELLEKTNI TATBIQ ETISH ORQALI BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH	41
Radjabov Bunyod Abdullilovich	
XXI-ASRDA JAHON IQTISODIYOTINING RIVOJLANISH BOSQICHLARI VA ASOSIY DRAYVERLARI	45
Jalolov Umidjon Xudoyberdi o'g'li, Yegamberdiyev Shuxrat Satimbayevich	
XALQARO RAQAMLI INTEGRATSIYA JARAYONIDA O'ZBEKISTON ISHTIROKI	48
Muyassarzoda Fayziyeva	
ФИНАНСОВЫЙ КОНТРОЛЬ КАК КЛЮЧЕВОЙ ИНСТРУМЕНТ ОБЕСПЕЧЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ ИНТЕРЕСОВ И ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ УЗБЕКИСТАНА	52
Турсунбоева Нилуфар Отабековна	
ФИНАНСОВАЯ ГРАМОТНОСТЬ И ИНВЕСТИЦИИ	55
Ягудин Дмитрий Рустамович	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA BARQAROR TURIZM RIVOJI: GLOBAL TAJRIBA VA MILLIY YONDASHUVLAR.....	57
Xamdullayeva Gulhoyo Ergash qizi	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA INVESTITSION QARORLARNI OPTIMALLASHTIRISH	59
Rustambekov Djasur Askarovich	
KORXONA POTENSIALINING MOHIYATI VA TUZILMASIGA OID NAZARIY HAMDA ILMIY YONDASHUVLAR TAHLILI.....	61
Djalilov Sardor Sadillovovich	
XALQARO IQTISODIYOTNING GLOBAL DAROMAD TENGSIZLIKLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI ROLI: SAVDO SIYOSATLARI VA REDISTRIBYUTSIYA MEKANIZMLARINING TAQQOSLAYDIGAN TAHLILI	64
Kurolov Maksud Obitovich	
SURXONDARYO VILOYATIDA INVESTITSIYA VA YHM O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIK.....	73
Zaripova Muqaddas Jumaniyozovna, Normurodov Asliddin Alijon o'g'li	
SUN'IY INTELLEKT VA AVTOMATLASHTIRISHNING MEHNAT BOZORI DINAMIKASIGA TA'SIRI	77
Akmalbek Najimov Umid o'g'li, Dinara Ishmanova	
ПРАКТИКА И АНАЛИЗ КРЕДИТОВАНИЯ ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ	81
Шамшетьева Гульраушан	

AHOLI DAROMADLARI O'SISHI VA INFLYATSIYA DARAJASI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	83
G'ayratova Zilola G'anijon qizi, Ibragimov G'anijon G'ayratovich	
KORXONALARDA MAHSULOT SAVDOSIGA OID MA'LUMOTLARNI TAHLIL QILISHNING ZAMONAVIY INTELEKTUAL YONDASHUVLARI	86
Baydullayeva Dildora Tuylibayevna, Baydullayev Ruslan Tuylibayevich	
ELEKTRON TIJORATNING MILLIY IQTISODIYOTGA TA'SIRI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	90
Toxirov Shodibek Jo'ra o'g'li	
RAQOBATBARDOSH ELEKTROTEXNIKA MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQUVISHDA TEXNOLOGIK MODERNIZATSIYA VA INVESTITSIYA SIYOSATINING O'RNI	93
Jalolov Abbosxon Ravshanxon	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IIY INTELLEKT ASOSIDA BUXGALTERIYA HISOB VA AUDIT TIZIMLARINI AVTOMATLASHTIRISHNING METODOLOGIK ASOSLARI	97
To'laganov Ziyovuddin Kamolitdin o'g'li	
THE IMPACT OF EXTERNAL DEBT, INVESTMENT ACTIVITY, AND CAPITAL FORMATION PROCESSES ON EXPORT VOLUME AND ECONOMIC GROWTH DYNAMICS IN CENTRAL ASIAN COUNTRIES	102
Tojiqulova Sitora Sobirjon qizi	
HUMAN CAPITAL AND DIGITAL TRANSFORMATION: DRIVERS OF SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT	108
Hamrokulov Mirabbos Ortiqovich	
YEVROPA ITTIFOQI DAVLATLARI SOLIQ SIYOSATINI USTUVOR JIHATLARINI MARKAZIY OSIYO MAMLAKATLARIDA QO'LLASH ORQALI SOLIQ TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	110
Hakimov Feruz Xurshid o'g'li	
KAPITAL TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH ORQALI TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISH KONSEPSIYASI	114
Turdibayev Abdulaziz Abduvaxidovich	
O'ZBEKISTONNING 12 YILLIK TA'LIM TIZIMIGA QAYTISH ISLOHOTI	118
Ashurov Abdulaziz Rustamovich, Olimov Anvarjon Atamirzayevich, Mahmudov Ziyoviddin Shamsiddinovich, Ishmuratov Baxodir Xusanovich	
MAMLAKATNING XALQARO BAHOLASH TIZIMLARIDAGI MAVQEINI YAXSHILASHDA IQTISODIY MUSTAHKAMLIKNING AHAMIYATI	123
Berdibekova Dilfuza Xoldorbekovna	
XALQARO SAVDODA MARKETING ROLI: EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH	125
Qurolov Maqsud Obitovich	
BANK RISKLARINING BANK FAOLIYATIGA TA'SIRI VA ULARNI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	130
B.Izbosarov, N.Hakimova	
OZIYQ-OVQAT XAVFSIZLIGI MASALASINING JAHON IQTISODIYOTIDA TUTGAN O'RNI	132
Abdusamatov Barkamol Rustamjon o'g'li	
DYUZDO SPORTIDA MALAKALI SPORTCHILARNI TAYYORLASH JARAYONIDA TAKTIK TAYYORGARLIKNING NAZARIY ASOSLARI VA AMALIY AHAMIYATI	135
Tangriyev Abdullo Tovashovich	
SANOATDA QO'SHILGAN QIYMAT HAJMINI OSHIRISH	138
Mamurjonova Ruxshonabegim Farxodovna	
O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM BOSHQARUVI UCHUN SUN'IIY INTELLEKTNING KENGAYTIRILGAN BASHORATLI TAHLILI	142
Esanova Shohida O'tkirovna	
PROSPECTS OF USING CREDIT CARDS IN COMMERCIAL BANKS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	146
Mamatova Sevara Ilhom qizi	
O'ZBEKISTONDA EKSPORTNI SUG'URTALASH MEKANIZMLARINI YANADA KENGAYTIRISH YO'NALISHLARI	151
Xalilova Feruza Jamolovna	

УЯЗВИМОСТИ В ПЛАТЕЖНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	155
Садыков Азиз Миршарапович	
КРИТЕРИИ ОПРЕДЕЛЕНИЯ МАЛОГО БИЗНЕСА И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	160
Жусупова Анжим Тансыкбаевна	
SANOAT KORXONALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA OPERATSION SAMARADORLIKNI OSHIRISH: AVTOMOBILSOZLIK SEKTORI BO'YICHA ILMIY YONDASHUV	163
Allabergenov Azamat Joldasbayevich	
SUD-HUQUQ SOHASIDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN ISLOHOTLARNING INSON MANFAATLARIGA TA'SIRI	167
Majidov Muslimbek Maxamadjon o'g'li	
YOSHLAR TADBIRKORLIGINI MOLIYALASHTIRISHNING ASOSIY SHAKLLARI.....	170
Valiev Umid Gulamovich	
YASHIL IQTISODIYOT KONSEPSIYASI ASOSIDA AGRAR SEKTORNI MODERNIZATSIYA QILISH VA BARQAROR RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	173
G'afurov Zohidjon	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING RIVOJLANISHIDA INNOVATSIYALARDAN FOYDALANISH TAHLILI	177
Karimov Nodirbek	
КЛЮЧЕВЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ ЭФФЕКТИВНОСТИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ФИНАНСАМИ	179
Наимов Шохрух Шарофиддинович	
MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASALARIDA AUTSORSING XIZMATLARINI MOLIYALASHTIRISHNING ZAMONAVIY MODELLARI VA ULARNING SAMARADORLIGI TAHLILI	182
Xamidov Anis Choriyevich	
PHYSIOLOGICAL CHANGES IN THE HEART IN ATHLETES OF DIFFERENT SPORTS	186
Yoldasheva Roila Jumaevna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA MONETAR SIYOSATNING TRANSMISSIYA MEXANIZMLARI SAMARADORLIGINING EMPIRIK TAHLILI	192
Boltayeva Nilufar Shavkat qizi	
RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA TURIZM TARMOQLARINI SINERGETIK RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	197
Saidova Dilfuza Abdufattohovna	
АРХИТЕКТУРНЫЕ ПРИНЦИПЫ СОЗДАНИЯ БЕЗОПАСНЫХ И ДОСТУПНЫХ ВЕЛОДОРОЖЕК В УСЛОВИЯХ ПЛОТНОЙ ГОРОДСКОЙ ЗАСТРОЙКИ В УЗБЕКИСТАНЕ	200
Абдуллаева Ситорабону Хасанжон кизи	
ЗЕЛЁНАЯ СЕРТИФИКАЦИЯ ЗДАНИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ	202
Н.Р. Авезова, Б.Б. Гулямов, А.А. Халиков, М.Б. Шерматова	
KAPITAL BOZORI ORQALI MAMLAKAT IQTISODIYOTIGA INVESTITSIYA JALB QILISHNING BELARUS TAJRIBASI	207
Holov Sherali	
РАЗРАБОТКА ПРОСТРАНСТВЕННО-ИНФОРМАЦИОННЫХ МОДЕЛЕЙ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНОВ С УЧЁТОМ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ	212
Реймова Гулмира Полатовна	
FINANCIAL STABILITY OF COMMERCIAL BANKS IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION: OPPORTUNITIES AND RISKS	215
Abdusalamov Olimjon Eshmirzayevich	
QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORIDA RISKLARNI BOSHQARISHNING AHAMIYATI	219
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li, Otaxonov Saidaxror Ilhomjon o'g'li	
O'ZBEKISTON MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI SIFATINI OSHIRISHNING MUHIM SHARTLARI	225
Murodbek Boltaboyev	

USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN HUMAN RESOURCE MANAGEMENT SYSTEMS.....	222
Tojjeva Shakhnoza Bobomuratovna	
VIRTUAL LABORATORIYA PLATFORMALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDAGI O'RNI	226
A.I. Turayeva	
OLIY TA'LIM MUASSASALARINI MOLIYAVIY REJALASHTIRISHNING XORIJIY TAJRIBASI VA O'ZBEKISTONDA QO'LLASH ISTIQBOLLARI	229
Pulatova Moxira Baxtiyorovna, Amirhamzayev Abdubosit Muhammad o'g'li	
STRATEGIC RECONFIGURATION OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT POLICY IN POST-CRISIS UZBEKISTAN: LESSONS FROM THE EU	232
Rustamov Foziljon	
THE ORETICAL BASIS OF THE ORGANIZATION OF FREE ECONOMIC ZONES IN UZBEKISTAN	235
Mamadiev Elyor Akmalovich	
TURISTIK DESTINATINATSIYALAR RIVOJLANISHIGA TA'SIR QILUVCHI "ILDIZ" OMILLAR TAHLILI	237
Bekberganov Izzat Hurmat o'g'li	
СУЩНОСТЬ И ЗНАЧЕНИЕ БИЗНЕС-АНАЛИЗА В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ОРГАНИЗАЦИЕЙ	243
Отабоев Ахмед Максудбек ўғли, Рахматуллаев Сардор Афзал ўғли	
DORIVOR O'SIMLIKLARNI QAYTA ISHLASHDA KLASSTER USULINI QO'LLASHNING AFZALLIKLARI	250
Usmonov Mirg'ulom Xoshim o'g'li	
O'ZBEKISTONDA PUL-KREDIT SIYOSATINING SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	253
Ishmurzoyev Akbarali Abdujabborovich	
АРХИТЕКТУРНО-ПРОСТРАНСТВЕННАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ ГАСТРОНОМИЧЕСКИХ УЛИЦ	256
Хаитов С.И.	
TURIZM XIZMATLARI BOZORIDA EKOLOGIK MARKETING STRATEGIYALARI ORQALI TALABNI SHAKLLANTIRISH	259
Kutbitdinova Mohigul Inoyatovna, Tursunova Shahnoza Farxod qizi	
THE IMPORTANCE OF FINANCIAL SUPPORT BY THE BANKING AND FINANCIAL SYSTEM IN THE DEVELOPMENT OF SMALL BUSINESS	262
Annaklichev Sakhi Saparmukhamedovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY RESURSLARNI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING USLUBIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH	265
Jumatova Gulzar Maxmud qizi	
TOVAR-XOMASHYO BIRJASIDA QO'LLANILADIGAN SHARTNOMA TURLARI VA ULARNING HUQUQIY-IQTISODIY XUSUSIYATLARI	268
Xudayberdiyev Kamoliddin Ustemirovich	
WAYS TO ENHANCE THE IMPORTANCE OF THE STATE BUDGET IN ENSURING SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH	270
Sheraliyev Nurbek Jumanazar ugli	
SPECIFIC FEATURES OF GREEN FINANCING IN COMMERCIAL BANKS	273
Qudratov Inomjon Nemat ugli	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	277
Salayeva Dilafruz Aybekovna	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA TURIZM XIZMATLARI RIVOJLANISHINING AMALDAGI HOLATI VA IQTISODIY POTENSIALI	279
Madaminova Sanabar Askarovna	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI AMALGA OSHIRISH MASALALARI	282
Jabborov Bahridin Rashidovich	

TIJORAT BANKLARI FAOLIYATIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI AMALGA OSHIRISH MASALALARI

Jabborov Bahriddin Rashidovich

Bank-moliya akademiyasi mustaqil tadqiqotchisi

E-mail: bahriddinjabborov21031993@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur ilmiy tezisdagi muallifning tijorat banklarida raqamli transformatsiyani amalga oshirishning ahamiyati, zamonaviy raqamli texnologiyalar bank xizmatlarini yanada qulay va samarali qilishga qaratilganligi tahliliy asosda ko'rib chiqildi. Shuningdek, 2025-yil statistik ma'lumotlari asosida raqamli bank xizmatlari bozorida tendensiyalar, raqamlashtirish natijalari hamda mijozlar faoliyatidagi o'zgarishlar ilmiy jihatdan umumlashtirildi.

Kalit so'zlar: raqamlashtirish, raqamli bank, transformatsiya, raqamli texnologiyalar, masofaviy bank xizmatlari.

Abstract. This scientific thesis examines, on an analytical basis, the significance of implementing digital transformation in commercial banks, emphasizing how modern digital technologies aim to make banking services more convenient and efficient. In addition, based on statistical data for 2025, trends in the digital banking services market, the outcomes of digitalization, and changes in customer behavior are scientifically generalized.

Keywords: digitalization, digital banking, transformation, digital technologies, remote banking services.

Аннотация. В данной научной тезисе на аналитической основе рассматривается значение внедрения цифровой трансформации в коммерческих банках, а также роль современных цифровых технологий в повышении удобства и эффективности банковских услуг. Кроме того, на основе статистических данных за 2025 год научно обобщены тенденции рынка цифровых банковских услуг, результаты цифровизации и изменения в активности клиентов.

Ключевые слова: цифровизация, цифровой банк, трансформация, цифровые технологии, дистанционные банковские услуги.

Hozirgi kunda raqamli texnologiyalar insonlar turmush tarzining ajralmas qismiga aylanib ulgurdi. Ularning ahamiyati yangi bosqichga ko'tarildi va qamrov ko'lami sezilarli ravishda ortib bordi. Buni odamlar har qachongidan ham ko'proq vaqtini internetda o'tkazayotganligida ham ko'rish mumkin. Dunyo bo'ylab internetdan foydalanuvchilarning soni 4,54 milliardga yetdi, mazkur ko'rsatkich 2019-yilga nisbatan 7,0 foizga (ya'ni, 298 million) oshdi. Global darajada 2020-yilga kelib 3,80 milliard ijtimoiy tarmoq foydalanuvchisi mavjudligi statistik ma'lumotlardan aniqlangan bo'lib, bu o'tgan yilga nisbatan 9 foizdan ko'proq (321 million) ekan. Shuningdek, dunyoda 5,19 milliarddan ortiq kishi mobil telefonlardan foydalanadi va foydalanuvchilar soni o'tgan yil davomida 124 millionga (2,4 foiz) o'sdi [1]. Jahon miqyosida 2025-yil davomida 3,6 milliarddan ziyod kishi raqamli bank xizmatlaridan foydalanmoqda, mobil qurilmalar orqali amalga oshirilgan tranzaksiyalar umumiy to'lovlar hajmining katta qismini egallaydi.

Raqamli texnologiyalar ko'plab moliyaviy to'siqlarni bartaraf etishga yordam bermoqda. Bu esa mijozlar uchun yangi moliyaviy xizmatlarni qulay narxlarda taklif qilish imkonini berdi. Axborot texnologiyalaridagi so'nggi o'zgarishlar mutlaqo yangi xizmat tushunchasi va muhitini yaratdi, bu esa odamlarning xizmatlarni sotib olish hamda sotish usullarini o'zgartirdi.

2025-yilda dunyo bo'yicha raqamli bank xizmatlarining rivojlanishi bir qator muhim ko'rsatkichlar bilan tasdiqlanadi:

Global raqamli bank platformalari bozori 12,94 milliard AQSh dollariga yetgan va 2024–2032-yillar davomida CAGR 13,23 % ga o'sishi kutilmoqda.

2025-yilda banklar faoliyatida tranzaksiyalarning 80 % i raqamli kanallar orqali amalga oshiriladi, bu an'anaviy filiallar faoliyatidan sezilarli darajada yuqori.

Dunyo bo'yicha 400 milliondan ortiq neobank (to'liq raqamli bank) foydalanuvchisi mavjud bo'lib, bu ko'rsatkich 2022-yilga nisbatan katta o'sishni ko'rsatadi [2].

Bank ijtimoiy auditoriyasi va raqamli xizmatlar bilan bo'lgan munosabatlar ham sezilarli darajada oshgan: mijozlarning 84 % i bank faoliyatini raqamli kanallar orqali bajarishni afzal ko'radi. Ushbu ko'rsatkichlar raqamli transformatsiyaning foydalanuvchi talabi va banklar uchun raqobatbardoshligini oshirishdagi ahamiyatini ilmiy asosda ko'rsatadi.

Kris Skinner o'zining "Bank sohasi istiqbollari" kitobida aytganidek, bo'lajak bank sohasi elektron operatsiyalar orqali rasmiylashtirilgan virtual moliyaviy munosabatlarga asoslangan raqamli bozordir. Binobarin, bank sohasida raqamli texnologiyalar nafaqat yangi imkoniyatlar ochadigan, balki uning ajralmas hayotiy tarkibiy qismiga aylanuvchi muhim komponent sanaladi. Bu bir vaqtning o'zida uning ustunligi hamda zaifligi hisoblanadi. Ustunligi moliyaviy sektorning texnologiyadan foydalanish, joriy etish va qo'llab-quvvatlash qobiliyatida bo'lsa, kamchiligi eski operatsiyalar hamda infratuzilmalardan to'liq elektron biznesga o'tish muammosi bilan xarakterlanadi [3].

Raqamlashtirish banklarga mijoz axborotlarini qayta ishlash jarayonlarini makon va zamon ta'sirini inobatga olmagan holda tezlashtirish hamda rivojlantirish uchun yangi imkoniyatlarni ochishga yordam beradi. Telefon (T-banking), internet (e-banking) va mobil (m-banking) banking kabi raqamli banking kanallarining paydo bo'lishi mijozlarning xizmatlardan foydalanish usullarini o'zgartirib, an'anaviy bank xizmatlarini siqib chiqarishga olib keladi. Jabonoun va Al-Tamami (2003) ham banklar ommaviy mijozlar uchun katta xizmat ko'rsatish maydonini ta'minlashga bo'lgan ehtiyojning yuzaga kelishining oldini olishini ta'kidlaydi, chunki mijozlar raqamli platformalar orqali zarur xizmatlardan bankka tashrif buyurmasdan foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladi [4].

O'zbekiston amaliyotida "raqamli bank" atamasi ilk marta Markaziy bank Boshqaruvining 2018-yilda "Banklarni ro'yxatga olish va faoliyatini litsenziyalash tartibiga o'zgartirish kiritish to'g'risida"gi qarorida kiritildi. Mazkur hujjatga ko'ra "raqamli bank" — innovatsion texnologiyalar yordamida masofadan turib bank xizmatlarini ko'rsatuvchi bank yoki uning tarkibiy bo'linmasiga nisbatan qo'llanilishi ko'rsatib o'tilgan. Xususan, innovatsion bank texnologiyalari orqali masofaviy bank xizmatlari ko'rsatishni takomillashtirish Markaziy bankning asosiy vazifalaridan biri sifatida belgilab olindi [5].

2020-yilning yanvar oyida O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki Gruziyaning TBC Bankiga Toshkent shahrida o'z sho'basini ochish uchun dastlabki ruxsatnoma berdi hamda aprel oyida TBC Bank aksiyadorlik tijorat banki bank faoliyatini amalga oshirish huquqi uchun litsenziya oldi. Shuningdek, 2020-yilning mart oyida Markaziy bankning Bank nazorati qo'mitasi Toshkent shahrida "Anor Bank" raqamli bankini tashkil etish uchun dastlabki ruxsatnoma berishga qaror qildi. Ta'kidlash joizki, 2020-yilga qadar mamlakatimizda to'liq raqamli bank mavjud emas edi. Biroq 2020-yildan boshlab TBC Bank va "Anor Bank" faoliyatiga ruxsat berilishi raqamli bank xizmatlari rivojida muhim bosqich bo'ldi. 2025-yil holatiga kelib, O'zbekiston bank tizimida raqamli kanallar orqali amalga oshirilayotgan operatsiyalar ulushi 70 foizdan oshdi, bank aktivlari hajmi esa 892,9 trln so'mni tashkil etdi [6].

Qisqa vaqt ichida banklar faoliyatini raqamlashtirish inqilob darajasida ijobiy tendensiyalarga erishdi. Hozirgi kunda mijozlar mobil telefon orqali tovarlar uchun to'lovni ilovani bosish orqali amalga oshirishi yoki bank balansini tekshirishi odatiy holga aylanib ulgurdi. Ilg'or texnologiyalar mijozlarning ehtiyojlarini o'zgartirishiga, yanada murakkab amaliyotlarni ham masofaviy kanallar orqali amalga oshirishga bo'lgan talablarini shakllantirishga olib keldi.

Banklar raqamli transformatsiyaga bo'lgan yo'nalishini kengaytirib, mobil va onlayn xizmatlarga asoslangan mahsulotlarni joriy etishni davom ettirmoqda. Masalan, 2025-yilda mamlakatda faol raqamli bank faoliyati yo'lga qo'ygan Uzum Bank "Best Digital Bank 2025" nominatsiyasi bo'yicha Yevromoni (Euromoney) mukofotini qo'lga kiritdi, bunda bankning virtual karta, QR-kodli to'lov tizimi va raqamli kredit mahsulotlarining keng miqyosda tarqatilishi e'tirof etildi [7].

Shu bilan birga, raqamli banking sohasida faoliyat yuritayotgan Anor Bank kabi institutlar ham mobil ilovalar asosida millionlab mijozlar bilan ishlamoqda — 2025-yil oxiriga kelib, uning mobil ilovasi 18 milliondan ortiq marta yuklab olingan. Bu raqam raqamli bank ekotizimi qanchalik tez rivojlanayotganini yana bir bor tasdiqlaydi.

Xulosa qilib aytganda, tijorat banklarida raqamli transformatsiyani amalga oshirish hozirgi kunda bank tizimini rivojlantirishning muhim va obyektiv zarurati hisoblanadi. Raqamli iqtisodiyot sharoitida mijozlar ehtiyojlarining o'zgarishi, moliyaviy xizmatlar bozorida raqobatning kuchayishi hamda fintex kompaniyalar faoliyatining kengayishi banklardan raqamli yechimlarni tizimli ravishda joriy etishni talab etmoqda.

Ilmiy nuqtayi nazardan, raqamli bank modeli xizmat ko'rsatish sifatini oshirish, operatsion xarajatlarni qisqartirish va risklarni samarali boshqarish imkonini beradi. Sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar va masofaviy identifikatsiya texnologiyalarining joriy etilishi qaror qabul qilish tezkorligi va aniqligini ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Digital 2020. Global digital yearbook. Essential digital data for every country in the world. [Электронный ресурс]. URL: <https://wearesocial.com/global-digital-report-2020>. (дата обращения: 02.05.2020)
2. Fortune Business Insights. Digital Banking Platform Market Size, Share & Industry Analysis, 2024–2032. URL: <https://www.fortunebusinessinsights.com/digital-banking-platform-market-109080>

3. Скиннер К. Будущее банкинга / К. Скиннер. Предисловие. – 2007.
4. Jabnoun, N. Измерение воспринимаемого качества обслуживания в коммерческих банках ОАЭ // Международный журнал торговли и менеджмента, Vol. 13 № 2, с. 29-53.
5. Постановление Правления Центрального банка Республики Узбекистан. «О внесении изменений и дополнения в положение о порядке регистрации и лицензирования деятельности банков». [Зарегистрировано Министерством юстиции Республики Узбекистан 31 июля 2018 г. Регистрационный № 2014-13].
6. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки. Банк тизими статистикаси, 2025 йил.
7. Euromoney Awards for Excellence 2025: Uzbekistan Best Digital Bank — Uzum Bank, Euromoney -2025.

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100